

Viite

Asia

Liiketoiminta ja ekologia

Asiasanat VENÄJÄ, YMPÄRISTÖ**Hoitaa UM** ITÄ-22**Hoitaa UE** MOS

Koordinoi

Tiedoksi

ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; KPO-03

BER; PIE

KESKUSKAUPPAKAMARI; KTM; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS;

METSÄTEOLLISUUS RY; MTK; SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; VM; YM/KVY

Vedomostin joulukuun Forum-liitteen teemana oli liiketoiminta ja ekologia.

Ympäristöasioiden tiedostaminen yrityksissä lisääntyy ja kytkeytymistä kansainvälisiin sertifiointijärjestelmiin pidetään tehokkaana kehittämismenetelmänä.

Kokonaisuutena maan talouden ekologinen tehokkuus on vuodesta 2000 lähtien heikentynyt. Mikäli muutoksia ei tapahdu ja teollisuustuotannon kasvu jatkuu 5-6 % tasolla niin ekologisesti huonoissa oloissa elävän väestön määrä kasvaa 5 % vuodessa.

Vedomosti julkaisee kuukausittain johonkin teemaan keskittyvän laajan Forum-liitteen. Joulukuun 34-sivuisen värillisen liitteen teemana oli "Liiketoiminta ja ekologia". Ympäristönsuojelun ajankohtaisista kysymyksistä esillä ovat varsinkin Kioton sopimuksen ratifiointi, ympäristöhaittojen korvaaminen ja metsälaki. Seuraavassa referoidaan sisällön pääkohtia.

Yleistä

Johdantoartikkelissa **A. Tšernov** toteaa, että yrityksillä on yhä enemmän perusteita sopeuttaa toimintansa ekologisiin normeihin. Yrityksen harkittu ympäristöpolitiikka tuo monia etuja; suorat kustannussäästöt ja parempi maine sekä sijoittuminen hyvin arvioinneissa takaavat pääsyn Länsi-Euroopan ekologisesti herkille markkinoille.

Tšernov käsittelee toisessa artikkelissaan ekologista sertifiointia todeten sen olevan vapaaehtoista mutta toisaalta käytännössä lähes pakollista. Yrityksiltä vaaditaan hyvää mainetta, sosiaalista vastuuta ja toiminnan tulee olla taloudellisesti tarkoituksenmukaista. Maan ekologit katsovat, että nimenomaan tämä prosessi vie kehitystä eteenpäin. ISO-14000-järjestelmä on Venäjän ekologisen sertifiointin veturi. Sen dokumentit liitetään osaksi Venäjän GOST-normistoa.

Riippumattoman ekologisen rating-yhtiön johtaja **A. Martynov** esittelee laajasti alueiden, toimialojen ja yritysten arviointeja. Raaka-aineiden vientiin suuntautuneet yritykset ovat pystyneet parantamaan toimintansa ekologista tasoa mutta jalostava teollisuus kuten metallurgia on kriisissä ja teknologinen jälkeenjääneisyys syvenee. Kokonaisuutena maan talouden ekologinen tehokkuus on vuodesta 2000 lähtien heikentynyt.

Talkehministeriön ympäristötalouden yksikön päällikkö **V. Gavrilov** arvioi, että yritysten ekologisten kysymysten tiedostaminen paranee mutta ongelmia on paljon. Jos tilanne ei muutu perusteellisesti, niin tulevaisuus näyttää synkältä. Mikäli teollisuustuotannon kasvu jatkuu 5-6 % tasolla niin ekologisesti huonoissa oloissa elävän väestön määrä kasvaa 5 % vuodessa. Venäjän kehittyneillä alueilla teollisuuden paine ympäristöön kasvaa 3-4 % vuodessa ja myrkyllisten jätteiden kertymä 7 %. Hän toivoo, että Venäjällä voitaisiin välttää sellaiset ympäristöongelmat, joita syntyi Keski-Euroopassa 1960- ja 1970-luvun nopean talouskasvun aikana.

Yrityksistä ovat esillä mm. Norilsk Nikkeli ja Transneft. Ne esittelevät kehittämissuunnitelmiaan. Ympäristöjärjestöistä ovat mukana WWF ja Greenpeace. Myös Ekologinen puolue kertoo näkemyksistään.

Päätöimittäjä **F. Svarovskij** tekee yhteenvedossaan johtopäätöksen, että Venäjän ympäristönsuojelun pääongelma on se, että ei ole selvää ekologista strategiaa eikä poliittista tahtoa sen toteuttamiseen.

Laki negatiivisten ympäristövaikutusten maksuista

Nykyisen ympäristöhaittojen korvauslain mukaan kaikki kertyvät maksut menevät valtion budjettiin. Käsiteltävänä olevan lakiesityksen mukaan 81 % menisi edelleen valtion budjettiin ja 19 % alueiden budjettiin. Yritykset haluavat, että maksut suunnattaisiin suoraan niille ympäristöinvestointien rahoittamiseen. Venäjän teollisuuden ja yrittäjien liiton RSPP:n jäsenten liike "Riippumaton pohjoinen luonnonsuojelualoite" vastustaa näkyvästi pohjoisten alueiden korotettuja päästömaksuja ja haluaa maksut suoraan yritysten käyttöön. Ympäristöjärjestöt kannattavat maksujen ohjaamista valtion budjettiin. Talkehministeriön varaministeri **M. Tsikanov** katsoo, että nykyinen vaikeasti hallittava yritys- ja ainekohtaisten päästönormien järjestelmä tulisi muuttaa toimialakohtaisiksi ominaispäästöjen normeiksi. Samalla tulisi normit ylittävien päästöjen maksuja korottaa niin, että ne stimuloisivat yrityksiä ympäristöinvestointeihin. Luonnonvaraministeriön varaministeri **K. Jankov** kannattaa osittain yritysten suoraa ympäristöinvestointien rahoitusta päästömaksuilla.

Metsälaki

On hieman yllättävää, että metsälaki nousee tällaisessa yhteydessä päästömaksujen ja Kioton sopimuksen rinnalle yksilöitynä aiheena. Tšernov pitää äskettäin hyväksyttyä metsälain muutosta, joka helpottaa metsämaan käyttöä rakennusmaaksi, esimerkkinä ympäristölainsäädännön aukoista. Presidentti allekirjoitti metsälain muutoksen 18.12. Myös taajametsien metsien käyttöä säätelevissä normeissa on puutteita. Varaministeri Jankov kertoo metsälain hitaasta valmistelusta ja toteaa, että esitykset kaipaavat vielä eräitä tarkistuksia.

Varaministeri Tsikanov on sitä mieltä, että Venäjän metsien ja muiden luonnon elementtien hyötyvaikutuksista koko maailmalle tulisi kehittää maksullisia ympäristöpalveluja.

Greenpeacen **I. Blokov** arvostelee myös metsälain muutosta ja pitää metsien yksityistämisen mahdollisuutta tässä vaiheessa vaarallisena vaikka järjestö ei periaatteessa vastusta yksityistä omistusta. Blokov katsoo, että luonnonvaraministeriö ei pysty valmistelevaan riittävän nopeasti metsälakia alempia normeja. Hän ottaa esille myös luvattomien hakkuiden ongelman. Myös WWF:n **E. Schwartz** pohtii

metsälain ongelmia ja kiinnittää huomiota metsien suojelun kehittämiseen ja virkistyskäyttöön. Vuokraajille tulee asettaa selvä vastuun kestävästä metsätaloudesta. Valvonnan tehostamiseksi toimivaltaa tulee delegoida alueille.

Kommentti

Vedomostin Forum-liite on mielenkiintoinen esimerkki siitä, kuinka ympäristöteemat nousevat keskustelunaiheeksi myös yleisissä tiedotusvälineissä. Nyt julkaistiin 40000 kpl:n painoksena sen tyyppistä aineistoa, jota tavallisesti esiintyy suppean levikin erikoisalojen julkaisuissa.

Arvio Venäjän talouden ekologisen tehokkuuden heikkenemisestä on esitetty myös muualla. Korkean talouskasvun tavoite ja heikko ekologinen tehokkuus on vaarallinen yhdistelmä. Valmisteltavana olevalla ympäristöhaittojen korvauslailla voidaan vaikuttaa tilanteeseen. Yhä useammin tulee esille ajatus, että kytkeytyminen kansainvälisiin sertifiointijärjestelmiin on nopein keino kehittämisessä.

Svarovskijn johtopäätös selvän ekologisen strategian puutteesta ja puuttuvasta poliittisesta tahdosta sen toteuttamiseen on yllättävä sillä onhan olemassa Venäjän ekologinen doktriini ja sen toteutusohjelma. Kysymys on ehkä siitä, että doktriini ja pitkään käytössä olleet tavoiteohjelmat toteutuvat puutteellisen rahoituksen takia vain osittain ja hallinnon monimutkaisuus heikentää toiminnan vaikuttavuutta.

LIITTEET

-